

गडचिरोली व गोंदिया या नक्षलग्रस्त
जिल्हयातील किशोरवयीन मुला-मुलींच्या
उन्नतीसाठी आपला महाराष्ट्र सुवर्णजयंती
योजना राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: नक्षल २०१३/प्र.क्र.०५/ का. १७

मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई ३२

दिनांक : ०४ जानेवारी, २०१४

वाचा

- १) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य पोलीस मुख्यालय, मुंबई यांचे पत्र क्र. अपोपसं (वि.कृ.)/म.दर्शन योजना/३३/२०१०, दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१३.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: आदिवासी विकास विभाग क्र. नक्षल २०१३/ प्रक्र.५/ का-१७, दिनांक १०.०९.२०१३
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: आदिवासी विकास विभाग क्र. नक्षल २०१३/ प्रक्र.५/ का-१७, दिनांक ७.१२.२०१३

प्रस्तावना

गडचिरोली व गोंदिया या नक्षल प्रभावित जिल्हयातील किशोरवयीन मुलां- मुलींच्या उन्नतीसाठी व राज्यातील इतर भागातील रुढी, परंपरा, संस्कृती, शिक्षण, लघुउद्योग व शेती इत्यादिचे दर्शन घडविण्यासाठी “आपला महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती योजना” राबविण्यात येणार आहे. सदरची सहभागी मुले/मुली नक्षलप्रभावित क्षेत्रामध्ये बदल घडवतील व सर्वांगीण विकासाकडे अग्रेसर होतील. गडचिरोली व गोंदिया जिल्हयातील नक्षल- प्रभावीत भागातील एकूण ४० मुले / मुलींचा १ गट व अधिका-यांचा समावेश असलेले पथक याप्रमाणे एका वर्षात १० गटांना महाराष्ट्र दर्शन घडविण्यात येणार आहे. या गटामधील मुला-मुलींची निवड ही या विभागाच्या दिनांक १०.०९.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेल्या समितीद्वारे करण्यात येणार आहे. " नक्षलप्रभावित भागामध्ये किशोरवयीन मुलां-मुलींच्या उन्नतीसाठी आपला महाराष्ट्र सुवर्णजयंती योजना” राबविण्यासाठी योजनेची रुपरेखा निश्चित करण्याची व याकरीता आर्थिक तरतूद उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय

अप्पर पोलीस महासंचालक (विशेष कृती), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी विनंती केल्यानुसार गडचिरोली व गोंदिया या जिल्हयामधील “ नक्षल प्रभावित जिल्हयांमधील किशोरवयीन मुला-मुलींच्या उन्नतीसाठी आपला महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती योजना ” राबविण्यासाठी ११ दिवसांचा सहलीचा कार्यक्रम पुढीलप्रमाणे राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	दिनक्रम	कार्यक्रम	आयोजन व विकास व्यवस्था
१	१ ला दिवस	<p>गडचिरोली जिल्हयातील विद्यार्थ्यांना गडचिरोली पोलीस मुख्यालय येथे दुपारी एकत्रित करणे, भोजन देण्यात येऊन नागपूर करीता एस.टी. बसने प्रयान.</p> <p>सध्याकाळी नागपूर रेल्वे स्थानक येथे आगमन व दादर सेवाग्राम एक्सप्रेसने नाशिक करीता रवाना</p>	<p>गडचिरोली पोलीस मुख्यालयातर्फे गडचिरोली ते नागपूर प्रवासासाठी महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाची बस तसेच नागपूर ते नाशिक रेल्वे प्रवासाचे रेल्वे प्रवासाचे रेल्वे बुकींग व्यवस्था जिल्हाधिकारी नागपूर/ पोलीस अधिकारी गडचिरोली.</p>
		<p>गोंदिया जिल्हयातील विद्यार्थ्यांना गोंदिया पोलीस मुख्यालय येथे दुपारी एकत्रित करणे, भोजन देण्यात येऊन नागपूर करीता एस.टी. बसने प्रयान.</p> <p>सध्याकाळी नागपूर रेल्वे स्थानक येथे आगमन व दादर सेवाग्राम एक्सप्रेसने नाशिक करीता रवाना</p>	<p>गोंदिया पोलीस मुख्यालयातर्फे नागपूर प्रवासासाठी महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाची बस तसेच नागपूर ते नाशिक रेल्वे प्रवासाचे रेल्वे प्रवासाचे रेल्वे बुकींग व्यवस्था जिल्हाधिकारी गोंदिया / पोलीस अधिकारी, गोंदिया</p>
२	२ रा दिवस	<p>नाशिक येथे आगमण व नाशिक दर्शन व मुक्काम. नाशिक दर्शन कार्यक्रमांमध्ये नाशिक औद्योगिक वसाहत, काळाराम मंदिर, त्र्यंबकेश्वर शिव मंदिर, आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र पोलीस अकादमी तसेच शक्य असल्यास साखर कारखाना, वायनरी प्रकल्प, द्राक्ष फळबाग मळे इ. कृषीवर आधारीत प्रकल्प दाखवावे</p>	<p>नाशिक येथील निवास व जेवणाची व्यवस्था पोलीस अधिक्षक, नाशिक यांचे मार्फत करण्यात येईल.</p>
३.	३ रा व ४ था दिवस	<p>नाशिक येथून रेल्वे/ बसने मुंबई करीता प्रयान, मुंबई येथे आगमन. मुंबई दर्शन यामध्ये २ दिवसांच्या कार्यक्रमात विधानसभा/ विधान-परिषद व मंत्रालयातील शासकीय विभाग भेट, दहशतवाद विरोधी प्रशिक्षण केंद्र (फोर्स वन) भेट नेहरु तारांगण, संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान, आरे दुग्ध प्रकल्प, गोरेगांव, चित्रनगरी, गोरेगांव , छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तु संग्राहलय, वांद्रे -वरळी सागर सेतू , तारापोरवाला मत्सालय, राणीचा बाग गेट वे ऑफ इंडिया, एलिफंटा केव्हज, छत्रपती शिवाजी महाराज रेल्वे टर्मिनस इ.</p>	<p>मंत्रालय/ शासकीय कार्यालयांना भेटीचे नियोजन पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य यांचे कार्यालयामार्फत</p>

अ.क्र.	दिनक्रम	कार्यक्रम	आयोजन व विकास व्यवस्था
४.	५ वा व ६ वा दिवस	मुंबई येथून सकाळी बस/ रेल्वेने पुणेसाठी प्रयाण. पुणे येथे आगमन व पुणे मनपा बसव्दारे (पीएमटी) पुणे दर्शन यामध्ये आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, सिंहगड किल्ला, शनिवारवाडा, लालमहाल, पर्वती, सारसबाग, केळकर म्युझियम, भांडारकर प्राच्य विद्या संस्था, केळकर संग्राहलय, सर्पोद्यान, पुणे विद्यापीठ, इंटर युनिव्हर्सिटी सेंटर फॉर ऑस्ट्रोनाॅमी ऑण्ड ऑस्ट्रोफिजिक्स (युसीएए)खडकवासला धरण, वसंतदादा पाटील शुगर इन्सिस्ट्युट, आयुर्वेद रसशाळा ,सिंहगड किल्ला व राष्ट्रीय संरक्षण प्रबोधिनी (N.D.A.) पुणे येथे भेट	जिल्हा पोलीस अधिक्षक, पुणे यांनी बस अधिग्रहीत करणेबाबत, निवास भोजनाची व्यवस्था करावी.
५	७ वा व ८ वा दिवस	सकाळी ८.३० वा बस व्दारा औरंगाबादसाठी प्रयाण औरंगाबाद आगमन, निवासी भोजन नंतर औरंगाबाद दर्शन यामध्ये औरंगाबाद शहर वाहतून बसव्दारे पवन चक्की, पाणचक्की, बिबिका मकबरा, औरंगाबाद उच्च न्यायालय खंडपीठ, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, विमानतळ, वेरुळ लेणी, दौलताबाद किल्ला, घृष्णेश्वर व भद्रा मारुती मंदीर, वेरुळ लेणी, दौलताबाद किल्ला, घृष्णेश्वर मंदिर व भद्रा मारुती मंदिर भेट रात्री निवासी मुक्काम	औरंगाबाद महानगर पोलीस प्रशासन तर्फे निवास व्यवस्था, भोजन व्यवस्था ,शहर बस वाहतूक सेवा अधिग्रहीत करणेबाबतची व्यवस्था.
			आयुक्त, औरंगाबाद महानगरपालिका किंवा जिल्हाधिकारी तर्फे निवास व्यवस्था व भोजन व्यवस्था, औरंगाबाद महसूल प्रशासनाव्दारे शहर बस वाहतूक सेवा अधिग्रहीत करणे बाबतची व्यवस्था करणे
६	९ वा व १० वा दिवस	सकाळी नागपूर करीता एस.टी.बसने प्रवास नागपूर आगमन नागपूर दर्शन मध्ये रामण विज्ञान केंद्र/ विधानभवन इमारत, जपानी गार्डन, सेनिनरी हिल्स, अंबाझरी तलाव, दिक्षा भूमी आकशवाणी केंद्र, नागपूर विमानतळ, बुटीबोरी येथील एमआयडीसी	जिल्हा पोलीस अधिक्षक, नागपूर यांनी भोजन व्यवस्था, निवास व्यवस्था व वाहनाची व्यवस्था करावी

अ.क्र.	दिनक्रम	कार्यक्रम	आयोजन व विकास व्यवस्था
		वसाहत, संत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय .	
७	११ वा दिवस	नागपूर ते गडचिरोली/ गोंदिया येथे बसने प्रयान. पोलीस मुख्यालय येथे आगमन व आपआपल्या गावी प्रयान	एस.टी.बस जिल्हा पोलीस अधिक्षक, नागपूर यांनी अधिग्रहीत करावी.

गडचिरोली व गोंदिया या नक्षलग्रस्त जिल्ह्यातील किशोरवयीन मुला-मुलींना महाराष्ट्र दर्शन घडविण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या समितीने पुढील नमूद अटींचे पालन करून सहलीचे आयोजन करण्यात यावे :-

१. गडचिरोली व गोंदिया या नक्षलग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांची सहलीकरीता निवड संबंधित जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या समितीद्वारे करण्यात यावी.
२. सहलीचा कार्यक्रम/ आयोजन यास पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य यांची मान्यता घेण्यात यावी व सदरची मान्यता घेण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्ह्यांचे पोलीस अधिक्षक यांची राहिल.
३. संबंधित जिल्ह्याचे पोलीस अधिक्षक हे सहलीचे नियोजन व नियंत्रण करतील.
४. मुलांचे शैक्षणिक नुकसान होणार नाही अशा त-हेने नियोजन करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.
५. नक्षलग्रस्त भागातील शालेय विद्यार्थ्यांना राज्यातील औद्योगिक, आर्थिक, शैक्षणिक, सांस्कृतिक व कृषीविषयक प्रगती यांचे दर्शन घडवून आणणे व त्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाचा विकास साधणे हा सहलीचा उद्देश ठेवण्यात यावा.
६. सहलीच्या ११ दिवसांचा कार्यक्रमांमध्ये प्रति दिन ४० विद्यार्थ्यांवर करण्यात आलेल्या ला बाबनिहाय खर्चाची माहिती , सहली करीता निवड करण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यांचे नांव, शाळेचे नांव व इयत्ता इ. तपशिल व खर्चाचा अहवाल तसेच विद्यार्थ्यांच्या गटासोबत असणा-या अधिकारी कर्मचारी यांची नावे व पदनाम इ. तपशिल संबंधित प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांनी अप्पर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांचेमार्फत शासनास सादर करण्यात यावा.
२. आपला महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती योजना या योजनेतर्गत १ गटाच्या सहलीकरीता रु. ४.१३ लक्ष याप्रमाणे एका वर्षात १० गटाकरीता होणारा रु. ४१.३० लक्ष इतक्या वार्षिक आवर्ती खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. १ गटाच्या सहलीकरीता खर्चाचा बाबनिहाय तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे:-

अ. क्र.	खर्चाचा तपशिल	प्रतिव्यक्ती गट खर्च	एकूण खर्च (रु.)
१	प्रवास खर्च	४० X ५००/-	२०,०००/-
२	राहण्याचा खर्च	४० X २००/- X ११	८८,०००/-
३	स्थानिक प्रवासावरील खर्च	१५,००० X ११	१,६५,०००/-
४	जेवणाचा खर्च	४० X २०० X ११	८८,०००/-
५	दररोजच्या वापरावयाच्या वस्तुवरील खर्च	४० X १००	४,०००/-
६	पर्यटन स्थळाच्या भेटीसाठी तिकीटे इ.	४० X २००	८,०००/-
७	आकस्मिक खर्च (टि शर्ट, कॅप, ट्रक पॅन्ट, तसेच बिछायत सामानात १ दरी, २ चादरी, १ वॉटर बॉटल इ.) (प्रति माणसी रु.१०००/- प्रमाणे)	४० X १,०००/-	४०,०००/-
एकूण खर्च (१ गटाकरीता)			४,१३,०००/-

३. याबाबीवर होणारा खर्च मागणी क्र. टी-५ मुख्य लेखाशिर्ष २२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, ७९६ जनजाती क्षेत्र उपयोजना, राज्य योजनातर्गत योजना, (०१) (५६) नक्षल प्रभावित भागामध्ये किशोरवयीन मुला-मुलींच्या उन्नतीसाठी आपला महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती योजना (२२२५ डी६३६) ३१ सहायक अनुदान (वेतनेतर)या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा. सन २०१३-१४ या वित्तीय वर्षाकरिता मार्च २०१४ पर्यंतच्या ५ गटांसाठी रु. २०.६५ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनौस ७२३/ व्यय १४, दिनांक २१.११.२०१३ व अनौस क्र. १८८/अर्थ १९, दिनांक २१.११.२०१३ नुसार प्राप्त सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०१०४१५०२३३४८२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(म.सो. खंडारे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई-३२

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२
४. मा. मंत्री/ राज्य मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव
५. सर्व मा. मंत्री
६. सर्व मा. राज्यमंत्री
७. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई / नागपूर
९. महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई / नागपूर
१०. अप्पर मुख्य सचिव, गृह विभाग, जागतिक व्यापार केंद्र, कफ परेड, मुंबई
११. प्रधान सचिव (परिवहन) गृह विभाग, जागतिक व्यापार केंद्र, कफ परेड, मुंबई
१२. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. प्रधान सचिव (ग्राम विकास व पंचायत राज), ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, बांधकाम भवन, मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई- ०१
१४. सचिव (विशेष), गृह विभाग, जागतिक व्यापार केंद्र, कफ परेड, मुंबई
१५. पोलीस महासंचालक (महाराष्ट्र राज्य), महाराष्ट्र राज्य पोलीस मुख्यालय, शहीद भगतसिंग मार्ग, कुलाबा, मुंबई
१६. अप्पर पोलीस महासंचालक (विशेष कृती), पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य पोलीस मुख्यालय, शहीद भगतसिंग मार्ग, कुलाबा, मुंबई
१७. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
१८. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
१९. जिल्हाधिकारी, गडचिरोली, गोंदिया, नागपूर, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, मुंबई व मुंबई उपनगर
२०. सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक
२१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, गडचिरोली व गोंदिया
२२. सर्व पोलीस आयुक्त
२३. अप्पर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर /अमरावती/ नाशिक व ठाणे
२४. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय देवरी, गडचिरोली, अहेरी व भामरागड
२५. शिक्षण उपसंचालक (प्राथमिक / माध्यमिक), नागपूर
२६. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२
२७. सह सचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२
२८. सर्व उपसचिव, आदिवासी विकास विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२
२९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, गडचिरोली / गोंदिया
३०. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
३१. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
३२. सर्व मंत्रालयीन विभाग
३३. सर्व कार्यासने, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३
३४. कक्ष अधिकारी, का-६, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२
३५. निवड नस्ती (का.१७)